

Sprawa C-624/20**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 98 ust. 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości****Data wpływu:**

24 listopada 2020 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Rechtbank Den Haag, ośrodek zamiejscowy w Amsterdamie (Niderlandy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

24 listopada 2020 r.

Strona skarżąca:

E.K.

Druga strona postępowania:

Staatsecretaris van Justitie en Veiligheid

Przedmiot postępowania głównego

Spór w postępowaniu głównym dotyczy kwestii tego, czy prawo pobytu oparte na art. 20 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej ma ze swej natury charakter tymczasowy i w związku z tym stoi na przeszkodzie uzyskaniu zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE.

Przedmiot i podstawa prawna wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Wykładnia art. 20 TFUE i art. 3 ust. 2 lit. e) dyrektywy 2003/109. Kwestia, czy państwa członkowskie są właściwe do samodzielnego określania, czy prawo pobytu oparte na art. 20 TFUE ma charakter tymczasowy. Jeżeli kwestia ta jest regulowana przez prawo Unii, to powstają pytania: 1) czy istnieje różnica między pochodnymi prawami pobytu opartymi na dyrektywie 2004/38, a tymi opartymi

na art. 20 TFUE; 2) czy pochodne prawo pobytu oparte na art. 20 TFUE ma charakter tymczasowy i 3) czy dyrektywa 2003/109 została prawidłowo transponowana do prawa niderlandzkiego.

Pytania prejudycjalne

1. Czy określenie, czy prawo pobytu oparte na art. 20 TFUE ma jako takie charakter tymczasowy czy stały należy do kompetencji państw członkowskich, czy też powinno to zostać określone na poziomie prawa Unii?
2. Jeżeli należy dokonać wykładni prawa Unii, to czy na gruncie stosowania dyrektywy 2003/109 istnieje [zatem] różnica pomiędzy poszczególnymi zależnymi prawami pobytu, które mogą przysługiwać obywatelom państw trzecich na mocy prawa Unii, takimi jak zależne prawo pobytu przyznawane członkowi rodziny obywatela Unii na mocy dyrektywy pobytowej i prawo pobytu oparte na art. 20 TFUE?
3. Czy prawo pobytu oparte na art. 20 TFUE, które ze swej natury jest zależne od istnienia stosunku zależności pomiędzy obywatelem państwa trzeciego a obywatelem Unii, a zatem jest ograniczone w czasie, ma charakter tymczasowy?
4. Jeżeli prawo pobytu oparte na art. 20 TFUE ma charakter tymczasowy, to czy art. 3 ust. 2 lit. e) dyrektywy [2003/109] należy [zatem] interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które wyklucza możliwość uzyskania statusu rezydenta długoterminowego w rozumieniu tej dyrektywy jedynie w przypadku posiadania przez wnioskodawcę zezwolenia na pobyt opartego na prawie krajowym?

Powołane przepisy prawa Unii

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej: art. 20

Dyrektywa Rady 2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotycząca statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi (Dz.U. 2004, L 16, s. 44): art. 3 ust. 2 lit. e).

Dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium Państw Członkowskich, zmieniająca rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylająca dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz.U. 2004, L 158, s. 77): art. 7, 16

Powołane przepisy prawa krajowego

Vreemdelingenwet 2000 (ustawa o cudzoziemcach z 2000 r., zwana dalej: „Vw 2000”): art. 8 zdanie wprowadzające i lit. e), art. 14 i art. 45b.

Zwięzłe przedstawienie stanu faktycznego i postępowania głównego

- 1 Wnioskodawczyni urodziła się dnia 30 listopada 1960 r. i jest obywatelką Ghany. Jej syn, urodzony w dniu 10 lutego 2002 r., posiada obywatelstwo niderlandzkie.
- 2 W dniu 9 września 2013 r. wnioskodawczyni otrzymała na podstawie art. 20 TFUE unijny dokument pobytowy z zamieszczoną wzmianką „członek rodziny obywatela Unii”. Od 2017 r. taka konstelacja jest w Niderlandach określana jako „prawo pobytu Chavez-Vilchez”¹.
- 3 W dniu 18 lutego 2019 r. wnioskodawczyni złożyła wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE.
- 4 Decyzją z dnia 30 sierpnia 2019 r. druga strona postępowania oddaliła wniosek wnioskodawczyni o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE oraz zwykłego zezwolenia na pobyt na czas nieokreślony. Decyzją z dnia 12 grudnia 2019 r. wniesiony od tej decyzji środek odwoławczy został oddalony jako bezzasadny.
- 5 W dniu 8 stycznia 2020 r. do rechtbank wpłynął środek odwoławczy wniesiony przez wnioskodawczynię od tej decyzji.

Najważniejsze argumenty stron w postępowaniu głównym

- 6 Zdaniem drugiej strony postępowania z wyroków w sprawach Singh², Chavez-Vilchez³ i K.A.⁴ wynika, że do kompetencji państw członkowskich należy określenie praw i warunków legalnego pobytu na ich terytorium. W związku z tym do państwa członkowskiego należy określenie, czy prawo pobytu na podstawie art. 20 TFUE jest uznawane za mające charakter tymczasowy czy stały.
- 7 Druga strona postępowania podnosi ponadto, że wnioskodawczyni nie jest objęta zakresem zastosowania dyrektywy 2003/109. Prawo pobytu na podstawie art. 20 TFUE ma bowiem charakter tymczasowy, ponieważ wygasa ono z chwilą ustania zależności obywatela Unii od obywatela państwa trzeciego. Chodzi tu

¹ W nawiązaniu do wyroku Trybunału z dnia 10 maja 2017 r., Chavez-Vilchez i in., C-133/15, EU:C:2017:354.

² Wyrok z dnia 18 października 2012 r., C-502/10, EU:C:2012:636, pkt 39–42.

³ Wyrok w sprawie Chavez-Vilchez, pkt 64.

⁴ Wyrok z dnia 8 maja 2018 r., C-82/16, EU:C:2018:308, pkt 53–54.

zatem o pobyt o charakterze tymczasowym w rozumieniu art. 3 ust. 2 lit. e) dyrektywy 2003/109.

- 8 „Prawo pobytu Chavez-Vilchez” ma charakter tymczasowy, ponieważ prawo to nie jest wywodzone z praw przysługujących wnioskodawczyni, lecz jej dziecku. Jego celem jest wszak zapewnienie, by dziecko wnioskodawczyni nie musiało opuszczać Unii Europejskiej. To prawo pobytu opiera się na stosunku zależności między wnioskodawczynią a jej małoletnim dzieckiem, który to stosunek z definicji ma charakter tymczasowy. Z tego względu wnioskodawczyni nie spełnia również przesłanek przyznania zwykłego krajowego zezwolenia na pobyt na czas nieokreślony.
- 9 Skarżąca podnosi w pierwszej kolejności, że z wyroków w sprawie Chavez-Vilchez i w sprawie K.A. nie wynika, iż określenie charakteru prawa pobytu należy do państw członkowskich. Pojęcie „prawa pobytu o charakterze tymczasowym” należy jej zdaniem w całej Unii interpretować w sposób jednolity. Skarżąca powołuje się w tym zakresie na wyrok w sprawie Singh.
- 10 W dalszej kolejności skarżąca podnosi, że z dyrektywy 2003/109 nie wynika, by jej pochodne prawo pobytu miało charakter tymczasowy. Z zakresu tej dyrektywy wyłączone są jedynie prawa pobytu, co do których można z góry jasno przewidzieć, że mają one charakter tymczasowy, takie jak prawo pobytu studentów i osób pracujących jako au pair. Z dyrektywy 2003/109 nie wynika w jej przekonaniu, że zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE może zostać wydane wyłącznie w przypadku posiadania przez wnioskodawców samodzielnych, niezależnych zezwoleń na pobyt.
- 11 Podnosi ona ponadto, że okoliczność, iż stosunek zależności może w przyszłości się zakończyć, nie sprawia, że jej prawo pobytu ma charakter tymczasowy. Ma ona bowiem zamiar trwałego osiedlenia się. Dlatego też uważa ona, że jest objęta zakresem stosowania dyrektywy 2003/109. Oddalenie jej wniosku jest sprzeczne z art. 3 tej dyrektywy.
- 12 Ponadto skarżąca podnosi, że druga strona postępowania nie jest uprawniona do tego, aby odmówić jej udzielenia zezwolenia. Zgodnie bowiem z art. 45b ust. 1 lit. a) Vw 2000 wydania zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE można odmówić wyłącznie w przypadku, gdy zainteresowany posiada zezwolenie na pobyt o charakterze tymczasowym na podstawie art. 14 Vw 2000. Skarżąca nie posiada krajowego zezwolenia na pobyt, lecz prawo pobytu na terytorium UE. W jej przekonaniu nie zaistniała żadna z podstaw odmowy przewidzianych w art. 45b Vw 2000, a zatem druga strona postępowania nie mogła odmówić uwzględnienia wniosku.

Zwięzłe uzasadnienie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

- 13 Odpowiedź na pytanie, czy prawo pobytu oparte na art. 20 TFUE ma ze swej natury charakter tymczasowy, jest istotna dla określenia, czy druga strona

postępowania mogła oddalić wniosek skarżący o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE.

- 14 Zdaniem rechtbank na powyższe pytanie nie można odpowiedzieć w sposób wolny od uzasadnionych wątpliwości. Rechtbank odnalazł w orzecznictwie Trybunału wskazówki przemawiające za uznaniem, że prawo pobytu oparte na art. 20 TFUE ma charakter tymczasowy. Jednakże Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (wydział ds. sporów z zakresu prawa administracyjnego niderlandzkiego sądu najwyższego) orzekł w dniu 23 września 2020 r. (NL:RVS:2020:2272), że pochodne prawo pobytu wywodzone z prawa pobytu małoletniego dziecka wygasa co do zasady z chwilą, gdy dziecko stanie się pełnoletnie lub gdy dziecko przestaje być zależne od opieki obywatela państwa trzeciego. Zdaniem Raad van State tymczasowy charakter prawa pobytu jest w związku z powyższym z góry wiadomy.

Czy określenie charakteru prawa pobytu należy do kompetencji państw członkowskich?

- 15 Strony nie zgadzają się przede wszystkim co do tego, czy określenie charakteru prawa pobytu opartego na art. 20 TFUE należy do kompetencji krajowej, czy też jego wykładni należy dokonać w oparciu o przepisy prawa Unii. Rechtbank nie dostrzega w powołanych przez drugą stronę postępowania wyrokach wskazówek przemawiających za uznaniem, że wykładnia tego prawa pobytu należy do kompetencji krajowych. Zdaniem rechtbank z orzecznictwa tego wynika wręcz, że kwestia, czy prawo pobytu opartego na art. 20 TFUE ma charakter tymczasowy powinna być w ramach Unii interpretowana jednolicie. Z wyroków tych wynika jednak, że określenie zasad dotyczących prawa pobytu opartego na art. 20 TFUE należy do kompetencji krajowej, lecz nie wynika z nich, że do kompetencji tej należy także określenie charakteru prawa pobytu. Jak zauważył Trybunał w pkt 54 wyroku w sprawie K.A., chodzi bowiem o przepisy proceduralne, dotyczące na przykład tego, w jaki sposób obywatel państwa trzeciego ma wykazać, że przysługuje mu „prawo pobytu Chavez-Vilchez”. Tymczasem kwestia, czy prawo pobytu ma charakter tymczasowy, dotyczy samej istoty tego prawa. Rechtbank zastanawia się również, czy jest wskazane, aby decyzję w tym zakresie podejmowały państwa członkowskie. Prowadziłoby to bowiem do tego, że prawo pobytu oparte na art. 20 TFUE mogłoby w jednym państwie członkowskim stanowić podstawę uzyskania zezwolenia wydanego na podstawie dyrektywy 2003/109, a w innym nie. Powodowałoby to powstanie niepożądanego nierówności wobec prawa. Z tego względu rechtbank sformułował pytanie pierwsze.
- 16 Jeżeli Trybunał orzeknie, że określenie charakteru prawa pobytu jest kwestią regulowaną przez prawo Unii, to rechtbank zwraca się także o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania.

Czy prawo pobytu na podstawie art. 20 TFUE ma charakter tymczasowy?

– *Pochodne prawa pobytu*

- 17 Druga strona postępowania zajęła stanowisko, zgodnie z którym okoliczność, że prawo pobytu na mocy art. 20 TFUE wywodzi się z praw obywatela Unii, świadczy o tym, iż tego rodzaju prawo pobytu nigdy nie może prowadzić do uzyskania prawa do pobytu stałego. Prawo to istnieje bowiem jedynie w tym celu, aby obywatel Unii nie musiał opuszczać jej terytorium. Nie powstaje żadne prawo własne.
- 18 Rechtbank zauważa, że Trybunał orzekł w licznych wyrokach⁵, że prawo Unii nie przyznaje żadnych odrębnych praw obywatelom państw trzecich. Ewentualne prawa przyznane im na mocy postanowień Traktatu dotyczących obywatelstwa Unii nie są bowiem prawami własnymi, lecz prawami wywodzonymi z praw wykonywanych przez obywateli Unii, gwarantujących swobodę przemieszczania się i pobytu na terytorium Unii. Dotyczy to nie tylko praw wynikających z art. 20 TFUE, ale również z dyrektywy 2004/38 (wyroki w sprawach Eind⁶, Dereci⁷, Lida⁸, O. i B⁹. i Rendón Marín¹⁰).
- 19 Prawa pochodne – przysługujące obywatelom państw trzecich jako członkom rodziny obywatela Unii na mocy dyrektywy 2004/38 - mogą co prawda prowadzić do uzyskania prawa stałego pobytu (zob. art. 16 dyrektywy). Obywatel państwa trzeciego będący członkiem rodziny obywatela Unii uzyskuje to prawo pod warunkiem, że podobnie jak sam obywatel Unii przebywał legalnie w przyjmującym państwie członkowskim przez okres pięciu lat na podstawie art. 7 dyrektywy 2004/38.
- 20 Powstaje zatem pytanie czy należy czynić różnicę pomiędzy prawami pochodnymi przyznanymi na mocy dyrektywy, a tymi przyznanymi na mocy art. 20 TFUE. Również rzecznik generalny wskazywał w swojej opinii wydanej w sprawach Rendón Marín i CS¹¹ na możliwe niespójności w normowaniu pochodnego prawa pobytu w zależności od tego, czy jest ono oparte na

⁵ Wyrok w sprawie Chavez-Vilchez, pkt 62; wyroki z dnia 13 września 2016 r., Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, pkt 72 i 73 oraz z dnia 13 września 2016 r., CS, C-304/14, EU:C:2016:674, pkt 27 i 28.

⁶ Wyrok z dnia 11 grudnia 2007 r., C-291/05, EU:C:2007:771, pkt 23.

⁷ Wyrok z dnia 15 listopada 2011 r., C-256/11, EU:C:2011:734, pkt 55.

⁸ Wyrok z dnia 8 listopada 2012 r., C-40/11, EU:C:2012:691, pkt 66–68.

⁹ Wyrok z dnia 12 marca 2014 r., C-456/12, EU:C:2014:135, pkt 36.

¹⁰ Wyrok z dnia 13 września 2016 r., C-165/14, EU:C:2016:675, pkt 36.

¹¹ Opinia rzecznika generalnego M. Szpunara w sprawach Rendón Marín i CS, C-165/14 i C-304/14, EU:C:2016:75, pkt 152.

dyrektywie 2004/38, czy na art. 20 TFUE w świetle wykładni nadanej temu przepisowi w wyroku Ruiz Zambrano¹².

- 21 Ponadto rechtbank zauważa, że państwa członkowskie same ustanowiły pochodne prawa pobytu oparte na dyrektywie 2004/38. Ponadto same zgodziły się na to, by obywatele państw trzecich, będący członkami rodziny obywatela Unii, mogli ubiegać się o prawo stałego pobytu na mocy dyrektywy 2004/38. Prawa te zostały wszak przewidziane w dyrektywie 2004/38. Jednakże pochodne prawo pobytu oparte na art. 20 TFUE zostało rozwinięte w orzecznictwie Trybunału. Mogłoby to stanowić wskazówkę przemawiającą za odmiennym traktowaniem tych pochodnych praw pobytu. Rechtbank zastanawia się, czy jest to wskazane. Ponadto okoliczność, że inne pochodne prawa pobytu mogą prowadzić do uzyskania prawa pobytu stałego może zdaniem rechtbank świadczyć o tym, że fakt, iż prawo pobytu oparte na art. 20 TFUE jest prawem pochodnym, sam w sobie nie stanowi wystarczającej podstawy, aby uznać że jest to prawo pobytu o charakterze tymczasowym.

– *Dyrektywa 2003/109*

- 22 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału zakres znaczeniowy zawartego w dyrektywie 2003/109 pojęcia „legalnego zamieszkiwania” oraz związane z nim warunki lub prawa mogą być określane przez państwa członkowskie¹³. Zezwolenie przyznawane na podstawie tej dyrektywy może zostać wydane, jeżeli przed złożeniem wniosku obywatel państwa trzeciego zamieszkiwał legalnie w państwie przyjmującym przez nieprzerwany okres pięciu lat. Zgodnie z art. 3 ust. 2 lit. e) dyrektywy 2003/109 nie stosuje się jej do obywateli państw trzecich, którzy zamieszkują jedynie tymczasowo jako au pair lub pracownicy sezonowi, lub jako pracownicy oddelegowani przez usługodawcę do celów świadczenia usług transgranicznych, lub jako usługodawcy świadczący usługi transgraniczne, lub w przypadkach, w których ich zezwolenie na pobyt zostało formalnie ograniczone.
- 23 Z wyroku w sprawie Singh (pkt 45–50) wynika, że dla określenia charakteru prawa pobytu znaczenie ma ocena, czy obywatel państwa trzeciego ma zamiar stałego osiedlenia się w danym państwie członkowskim. Jeśli tak, to stanowi to wskazówkę przemawiającą za uznaniem, że jego prawo pobytu nie ma charakteru tymczasowego.
- 24 Cechą wspólną wymienionych w dyrektywie 2003/109 przykładów jest to, że w opisanych tam sytuacjach dany obywatel państwa trzeciego nie ma zamiaru stałego osiedlenia się w państwie członkowskim. Każdy z tych przypadków stanowi przykład pobytu ograniczonego czasowo, nie dochodzi do zakorzenienia

¹² Wyrok z dnia 8 marca 2011 r., C-34/09, EU:C:2011:124.

¹³ Zobacz na przykład wyrok w sprawie Singh, pkt 39.

się w państwie członkowskim, a więzi z państwem pochodzenia nie zostają zerwane¹⁴.

- 25 A zatem dla określenia, czy prawo pobytu ma charakter tymczasowy, znaczenie ma zamiar obywatela państwa trzeciego osiedlenia się w danym państwie. Powstaje pytanie, dlaczego inaczej miałyby być w przypadku prawa pobytu opartego na art. 20 TFUE, a inaczej w przypadku prawa pobytu, które może wszak prowadzić do uzyskania prawa pobytu w UE.
- 26 Zgodnie bowiem z dyrektywą 2003/109 należy oceniać, czy obywatel państwa trzeciego ma zamiar stałego osiedlenia się w państwie członkowskim. Celem tej dyrektywy jest bowiem integracja obywateli państw trzecich w państwie członkowskim miejsca zamieszkania. W przypadku prawa pobytu na mocy art. 20 TFUE obywatel państwa trzeciego nabywa prawo pobytu w celu zagwarantowania, że obywatel Unii będzie mógł skutecznie korzystać z przysługujących mu praw związanych z obywatelstwem. Jednakże w praktyce skutkuje to tym, że obywatel państwa trzeciego również podejmuje aktywności skutkujące tym, że staje się on lub ona stałym członkiem społeczeństwa, takie jak zawieranie umów o pracę na czas nieokreślony, nabycie mieszkania oraz inwestowanie czasu w budowanie i utrzymywanie kontaktów społecznych. Ponadto w przypadku prawa pobytu opartego na art. 20 TFUE ścisła i trwała więź obywatela państwa trzeciego, będącego rodzicem obywatela Unii – który między innymi chodzi do szkoły w państwie członkowskim, zawiera w nim przyjaźnie i uprawia sport – z państwem członkowskim powstanie już tylko ze względu na posiadanie dziecka będącego obywatelem Unii. Integracja rodzica w państwie członkowskim jest ważnym elementem wychowania dziecka w tym państwie.
- 27 Rechtbank nie dostrzega również podstaw pozwalających na uznanie, że prawo pobytu oparte na art. 20 TFUE ma ze swej natury charakter tymczasowy w twierdzeniu drugiej strony postępowania, zgodnie z którym stosunek zależności kończy się w możliwym do przewidzenia momencie, a mianowicie gdy będący obywatelem Unii małoletni osiągnie osiemnasty rok życia, w związku z czym to prawo pobytu ma charakter tymczasowy. Nie jest ponadto jasne, czy prawo pobytu, o którym mowa powyżej, rzeczywiście wygasa bezpośrednio po osiągnięciu przez małoletniego osiemnastego roku życia. Można sobie wyobrazić, że osiemnastolatek, który uczęszcza jeszcze do szkoły, w dalszym ciągu pozostaje w stosunku zależności ze sprawującym nad nim opiekę rodzicem. Ponadto istnieją również inne przyczyny powstania prawa pobytu, których moment ustania jest możliwy do przewidzenia. Nie wszystkie te przyczyny mają charakter tymczasowy.
- 28 W świetle wątpliwości co do tymczasowego charakteru prawa pobytu opartego na art. 20 TFUE sąd odsyłający zadaje pytanie drugie i trzecie.

¹⁴ Zobacz również opinia rzecznika generalnego Y. Bota w sprawie Singh, C-502/10, EU:C:2012:294, pkt 48.

Czy art. 3 ust. 2 lit. e) dyrektywy 2003/109 został prawidłowo transponowany do prawa niderlandzkiego?

- 29 W przypadku udzielenia na pytanie trzecie odpowiedzi twierdzącej znaczenie ma następująca kwestia.
- 30 Artykuł 3 ust. 2 lit. e) dyrektywy 2003/109 został transponowany do prawa niderlandzkiego przez art. 45b Vw 2000. Zgodnie z tym przepisem posiadanie prawa pobytu o charakterze tymczasowym opartego na zezwoleniu na pobyt na czas określony, o którym mowa w art. 14 Vw 2000 (czyli krajowego zezwolenia na pobyt na czas określony) stanowi podstawę odmowy udzielenia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE. Prawo pobytu oparte na art. 20 TFUE nie mieści się w zakresie zastosowania tego przepisu; jest to bowiem o prawo pobytu oparte na prawie Unii. Zdaniem rechtbank oznacza to, że art. 3 ust. 2 lit. e) dyrektywy 2003/109 nie został prawidłowo transponowany. Wydaje się, że Niderlandy postanowiły interpretować art. 3 ust. 2 lit. e) dyrektywy w sposób bardziej restrykcyjny niż jest to dopuszczalne.
- 31 Powstaje pytanie, co w takiej sytuacji powinien zrobić rechtbank. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, jeżeli dyrektywa nie została prawidłowo transponowana i sąd krajowy jest zobowiązany dokonać wykładni w sposób zgodny z tą dyrektywą, taka wykładnia nie może służyć jako podstawa dla dokonywania wykładni prawa krajowego *contra legem*¹⁵. W takim przypadku prawo krajowe wydaje się być dla obywatela państwa trzeciego korzystniejsze niż dyrektywa 2003/109. Zgodnie z prawem krajowym prawa pobytu o charakterze tymczasowym, lecz oparte na prawie Unii, nie mogą wszak prowadzić do odmowy udzielenia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, podczas gdy prawa te wyłączają na mocy tej dyrektywy obywatela państwa trzeciego z zakresu jej zastosowania. Rechtbank zwraca się zatem do Trybunału o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym także w przedmiocie pytania czwartego.

¹⁵ Wyrok z dnia 24 stycznia 2012, Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, pkt 25.